SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 15. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 26, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 26-го СІЧНЯ 1988 Ч. 15. РІК XCV.

РУДЕНКИ ПРИЇЖДЖАЮТЬ ДО НЮ ЙОРКУ

Д-р Володимир Мяковський вітає Миколу і Раїсу Руденків на недавній зустрічі в УВУ.

(Світлив Микола Жикалюк)

Ню Йорк (ЗП УГГ). — Микола Д. і Раїса О. Руденки приїжджають на постійне перебування в ЗСА, в середу, 27-го січня 1988 року, літаком лінії Люфтганза, що має прибути на летовище Кеннеді о год. 4-ій по полудні.

М. і Р. Руденки плянують жити в Ню Йорку.

Досі М. і Р. Руденки перебували в Мюнхені, Західня Німеччина, де пройшли перше лікування.

Молодь Чикаґо вшанувала українських в'язнів

Чикаґо. (Око). — Кожного року 12-го січня місцева українська громада відбуває День Солідарности з українськими політичними в'язнями Молебнем та святочною програмою.

Цього року організатором Дня Солідарности був ОДУМ в співпраці з громадським святковим комітетом молоді та організаціями Чикаґо. Молебень в переповненій українській католицькій церкві свв. Володимира і Ольги відправило духовенство трьох віровизнань з участю Владики Іннокентія Лотоцького. В церкві з прапорами стояли члени ОДУМ, Пласту, СУМ та комбатантських організацій.

Андрій Скиба, голова ОДУМ, у своєму вступному слові сказав: „Тому, що цей рік є ювілейним роком хрищення України князем Володимиром Великим, ми присвячуємо День Солідарности борцям за Христову віру всіх українських віровизнань", закликаючи при тому до величавих і спільних святкувань Тисячоліття.

Про незавидну долю усіх українських Церков, які окупант безмилосердно переслідує тому, що вони українські, говорили о. Степан Женчух від православних, о. Андрій Чироаський від католиків та пастор Олекса Гарбузюк від баптистів. Вони звернули увагу, що ніяка „гласность" не полегшила долі сотні вірних, що караються в тюрмах і засланнях не за якісь злочини, а лише за те що вірили в Бога та навчали своїх дітей релігійности та любови до Христа. Деяким з них, що в тюрмах, молодь Чикаґо скала квіти під хрестом з терновим вінком на сцені та подали короткі дані при них, їх віровизнання та коли були засуджені.

В обороні переслідуваних присутні підписали петицію до Президента Роналда Реґена та вислали картки до деяких в'язнів.

Багато старань приклала у влаштуванні Дня Солідарности Зиновія Бігун від крамнички „Сумління" при парафії свв. Володимира і Ольги, яка допомагала молоді, щоб ця імпреза вийшла імпозантно.

Піттсбурґ готується інтенсивно до відзначення Тисячоліття

Піттсбурґ (В.Я.). — Українська громада Піттсбурґу, околиці і дальших теренів західньої Пенсильванії зробила перші кроки в справі святкування Тисячоліття 2-го травня минулого року. Тоді ініціятивна група з 10-ох осіб, під керівництвом інж. Михайла Комічака, директора Української радіопрограми, на своєму засіданні вибрала вужчий ініціятивний комітет (М. Комічак, Т. Корчинська, М. Котов) для готування Загальних зборів української громади Піттсбурґу й західньої Пенсильванії, вибору на них Ділового комітету та намічення плянів святкування Тисячолітнього ювілею.

Загальні збори відбулися 30-го серпня 1987 року. На них вибрано Діловий комітет з назвою „Західньопенсильванійський відділ Крайового Комітету Тисячоліття Християнства в Україні". До складу комітету увійшли: інж. М. Комічак — голова, М. Котов — секретар, Т. Корчинська — скарбник і вісім членів — Соня Глутковська-Дарраґ, Люба Глутковська, Степан Капелюк, Роман Комічак, Богдан Конецький, Єлисавета Мічелл, Ананій Никончук і Галя Полатайко. Одночасно уповноважено комітет притягнути більше осіб до праці.

У суботу 9-го січня відбулося засідання цього комітету в побільшеній кількості 22-ох осіб. На самому початку засідання голова комітету прочитав листа, підписаного о. Андрієм Беком, деканом Піттсбурзького деканату Української Православної Церкви, і о. Володимиром Яворським, парохом української православної церкви св. Володимира в Піттсбурзі. В листі обидва духовники не погоджуються з „прощенням", що його висловив Кардинал Мирослав І. Любачівський 6-го листопада 1987 року патріярхові Російської Православної Церкви за його вчинки Українській Церкві і з цієї причини українське православне духовенство не братиме участи в екуменічній діяльності Тисячоліття і в Комітеті аж до відкликання кардиналом його „прощення". Це було несподіванкою для усіх членів Комітету (в складі його є теж православні вірні), бо

(Закінчення на стор. 4)

Відбувся крайовий з'їзд УГО-А

Філядельфія (Л.Б.). — У суботу, 5-го грудня 1987, тут відбувся 13-ий З'їзд делеґатів Української Гетьманської Організації Америки в приміщеннях Східньо-Европейського Інституту ім. В. Липинського. На з'їзді крім керуючих органів УГО-А були заступлені гетьманські осередки з Чикаґо, Дітройту, Філядельфії, Ню Йорку і Ірвінґтону.

З'їзд відкрив молитвою о. мітрат Володимир Базилевський, а нарадами провадила Президія в складі д-р Богдан Коваль, голова, інж. Юрій Базилевський і Михайло Дзвінка, секретарі. З'їзд проходив за наміченою програмою без змін. Затверджено Комісії: мандатно-верифікаційну, номінаційну і резолюційну. Після звітів керівних органів уступаючої Управи розв'язалась широка дискусія, в якій делеґати порушили ряд важних питань. Делеґати висловились про потребу посилення діяльности УГО-А з огляду на помітний зворот до консерватизму і то серед студентської молоді і молодих професіоналістів. Цей новий соціяльний процес, делеґати вважали, Головна управа повинна належно використати, заохочуючи ці одиниці включитись в організовані ряди Гетьманського руху.

Делеґати висловили признання уступаючій Управі за пророблену працю і висловили бажання, щоб в майбутньому з'їзди відбувались реґулярно, як це приписано статутом, бо це дає відчитність, пожвавлює особисті контакти і дає змогу на частіший обмін думок. На пропозицію Контрольної комісії з'їзд уділив уступаючій Управі абсолюторію. Після короткої перерви та перекуски, на пропозицію Номінаційної комісії з'їзд прийняв з малими змінами і додатками слідуючу листу кандидатів до керуючих органів УГО-А: Любомир Бей — голова, Антін Деркач — заступник голови і скарбник, Василь Лучкань — заступник голови і організаційний референт, Надія Туркевич — секретар, Богдан Коваль, Ярослав Біловус, Іван Татарин — члени, Петро Стасів, Емілія Запорожець, Катерина Іванчук — Контрольна комісія, Митро Ральченко, Марія Ральченко, Марія Устименко — Організаційний суд.

Цю листу кандидатів делеґати прийняли одноголосно. Дальше відчитано резолюції підготовані Резолюційною комісією. Після ширшої дискусії узгіднено головні точки резолюцій, остаточний текст яких опрацює комісія і подасть їх до загального відома в пресі.

Новообраний голова Л. Бей подав плян праці на майбутнє, в якому головне місце зайняло: пожвавлення праці у відділах, відсвяткування річниці Тисячоліття Хрищення України, підтримка і поширення пресового органу „Батьківщина" та поширення видавничої діяльності творів з гетьмансько-консервативною тематикою.

Наради з'їзду закінчено молитвою о год. 7-ій вечора, після чого делеґати і гості перейшли до другої залі, де при гарно прибраних столах чекав їх смачний обід приготовлений членками з Дітройту і Філядельфії. Л. Бей привітав всіх присутніх і підняв тост за здоров'я Гетьманівни Олени Скоропадської, на що присутні відповіли гучним „Слава!" Під час обіду були відчитані надіслані привіти. Першим був відчитаний привіт від Гетьманівни Олени, в якому вона висловила найщиріші побажання успіху в праці УГО-А на користь української справи. Дальше слідували привіти від ієрархів Українських Церков. Зачитані були також привіти від Гетьмансь-

(Закінчення на стор. 4)

УКРАЇНСЬКИЙ АНСАМБЛЬ З БРАЗИЛІЇ ПРИЇЖДЖАЄ НА ТУРНЕ ПО КАНАДІ І ЗСА

Група танцюристів з ансамблю „Барвінок".

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Вперше в історії українського поселення у вільному світі на Північно-американський континент прибуде український танцювальний ансамбль з Південно-американського континенту.

Українська фолкльорна група „Барвінок" з Куритиби, Бразилія, приїжджає на турне по Канаді і Америці в лютому і березні цього року.

В Америці свої виступи „Барвінок" започаткує по більших скупченнях українців 12-го березня.

Міста і дати будуть проголошені незабаром, після точного узгіднення.

В Америці спонзором групи є МУН з підтримкою УНСоюзу.

Р. Реґен об'єднується з ліберапами в справі договору

Вашінгтон. — Комітети Сенату приступили до процесу ратифікації американсько-совєтського договору про знищення ракет середньої і меншої дальности.

Державний секретар Джордж Шулц виступить з захистом договору в Комісії закордонних зв'язків, секретар Департаменту оборони Френк Карлуччі — в комісії в справах озброєнь. Комісія у справі розвідки приступить до обговорення за закритими дверима, бо вона повинна розглянути багато секретних документів.

Кореспондент пресового агентства Ассошіейтед Пресс Лоренс Кнатсон повідомляє з Вашінгтону, що перспективи ратифікації добрі, пояснюючи це тим, що президент Роналд Реґен об'єднає свої зусилля з сенаторами-лібералами. Прихильники договору, як у Білому Домі, так і в Сенаті, називають його історичним, бо вперше в історії договорів між ЗСА і СССР повинна бути знищена ціла кляса ракет — ракети середньої і меншої дальности. Такий договір, кажуть його прихильники, відкриває двері для укладення угоди про знищення наполовину арсеналів стратеґічних ракет.

Противники договору, очолювані сенатором Джессі Гелмсом, республіканцем з Північної Каролайни, твердять, що текст договору містить таку велику кількість „лазівок", що Москва може дуже легко обманювати З'єднані Стейти, як вона це завжди робила досі.

Канцелярія сенатора Дж. Гелмса видала 180-сторінковий меморандум, в якому перераховано понад 200 таких „лазівок". Цей меморандум розіслано в комісії закордонних зв'язків, у справах озброєнь і розвідки. Гелмс післав також особисті листи директорові Сі-Ай-Ей Вілліямові Вебстерові і голові агенції Крайової безпеки Вілліямові Одому. Листи ці, за словами сенатора, містять секретні документи, які доказують, що Совєтський Союз уже обманює З'єднані Стейти.

Противники договору в Сенаті можуть і не зібрати необхідних їх 34 голосів, щоб не допустити до ратифікації. Вони, однак, можуть запропонувати внести в договір такі поправки, які Совєтський Союз не зможе прийняти.

ВІЙСЬКОВА ХУНТА В ГАЇТІ ПРОГОЛОСИЛА НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА

Порт-О-Пренс, Гаїті. Тиждень після президентських виборів, які, як кажуть політичні спостерігачі, були пародією і кпинами над правами людини, гаїтська військова хунта проголосила „переможця" у цих виборах в особі Леслі Ф. Манігата, 57-річного колишнього професора політичних наук.

Покликана до життя після невдалих перших „демократичних" виборів електоральна рада, яка складалася виключно з прихильників військової хунти і до якої не входили представники опозиційних політичних партій, проголосила нового президента через телевізійну сітку і заявила, що Манігат отримав 534,080 голосів з усіх 1.059,915 відданих голосів, тобто 50.38 відсотка. У повідомленні електоральної ради говориться, що тільки 35 відсотків з усіх трьох мільйонів управнених до голосування осіб, взяли участь у президентських виборах, значить більше, як раніше інформували представників засобів масової інформації лідери опозиції.

Багато гаїтців і західних дипломатів ще досі не розгадали ребуса, чому військова хунта зупинилася якраз на особі проф. Л.Ф. Манігата. Одні кажуть, що він беззастережно підтримує кожну ініціятиву хунти, другі переконані, що через його відносно добрі зв'язки з багатьма американськими і канадськими політиками. Якщо друге твердження правдиве, кажуть кореспонденти й аналітики, то військова хунта, яка без сумніву буде далі керувати країною, змагає до поліпшення відносин з демократичними державами, а зокрема З'єднаними Стейтами Америки, які після повалення попереднього диктатора Дувальє признали були для Гаїті досить поважну економічну допомогу у висоті 75 міл. дол., яку вони тепер тимчасово здержали, коли почався маніпуляційний процес військової хунти. Манігат студіював політичні науки у ЗСА Европі і Латинській Америці, користується у власній країні повагою, належить до амбітних політиків і при добрій волі, очевидно без втручання військових диктаторів, міг би повести країну шляхом демократизації, залишаючи Гаїті у західній гемісфері. В іншому випадку ця країна може попасти під вплив марксистських політичних груп, підсилюваних Кубою і Нікараґуа безпосередньо, а посередньо Совєтським Союзом.

Іранські екстремісти перебрали контролю над полоненими

Бейрут, Ливан. — Кореспондентка американської газети „Вашінґтон Пост" Нора Бустані повідомила з Бейруту, що іранські екстремісти, так звані „революційні ґвардисти", взяли під свою контролю усіх закладників і більше не дозволять місцевим мусулманським групам вести переговори із західніми країнами чи родинами полонених.

Більшість захоплених й так знаходиться в руках проіранських мусулманських груп, найбільше у лівих шіїтів, але Теґран все одно заборонив їм входити в будь-які зв'язки з представниками урядів, які зацікавлені у звільненні своїх громадян. Політичні спостерігачі і дипломати думають, що Іран хоче використати закладників для своїх цілей, а головно для отримання зброї й іншого військового товару від західніх держав. Випадок з Францією навчив їх, що за одного полоненого вони можуть не тільки отримати зброю й амуніцію, але також поліпшити дипломатичні й економічні відносини з деякими державами.

У грудні, наприклад, мав був бути звільнений громадянин ФРН Рудольф Кордес і американець Террі Андерсон. Захоплювачі домовились з представниками уряду Західньої Німеччини, що вони звільнять Кордеса за звільнення з тюрми терориста Мохаммеда Алі Гамаді і три мільйони долярів викупу. Довідавшись про переговори і домовленість, прибічники аятолли Хомейні вплинули на ливанських мусулманів-шіїтів, щоб вони в ніякому разі не звільняли полонених поки Німеччина не погодиться продати Іранові запасні частини до залишеної американцями в Ірані зброї й деяку технологію. На цьому справа закінчилась. Менш-більш так само закінчились переговори про звільнення Террі Вейта, спеціяльного висланника Архиєпископа Англіканської Церкви Роберта Рансі, який свого часу сам вів переговори з мусулманами про звільнення інших закладників.

Як виглядає, тепер діло із звільненням закладників дуже скомплікувалось, бо в гру входять люди з окруження Хомейні, які легко не поступаються. Вони зрозуміли, що на торгівлі людьми вони можуть багато скористати. Злий приклад для такої поведінки „революційних" іранців дали деякі демократичні держави Заходу, — кажуть спостерігачі.

Нюаркська Пластова Станиця готується до 30-го зчерги дебюту

Парсипані, Н. Дж. (Л.К.). — Незабаром, бо вже в суботу, 30-го січня ц.р., починаючи з години 6:30 вечора, тут елеґантна заля Аспен готелю, як і минулого року, прийме в свої приміщення українську громаду, де відбудуться традиційні і популярні карнавалові вечерниці з презентацією дебютанток гуртка „Незабудьки". Імпрезу цю влаштовують Нюаркська Пластова Станиця і Гурток Пластприяту. Про це поінформували редакторів „Свободи", завітавши сюди у вівторок, 19-го січня ц.р., імпрезова референтка Пластприяту Нюаркської Станиці Зірка Боднар та Юрко Яворський, який уже з року в рік займається розпродажем квитків і розподілом осіб за столиками.

Гості у видавництві „Свобода" — З. Боднар та Ю. Яворський.

З. Боднар пояснила, що цьогорічний дебют — особливий, він бо уже 30-ий з черги; перший відбувся у 1958 році в Українській Централі при Вілліям вулиці в Нюарку, Н. Дж. Ініціятором його і душею всіх пізніших дебютів була св. п. Августина Хомова. Спочатку ці карнавалові вечерниці ще не мали такого великого розгону, не мали гарних заль, але завжди притаманною рисою кожного з них була їх приємна родинна атмосфера, їхня ціль — звести разом в одну спільність старше і молодше покоління української громади. Колишні дебюти ще відрізнялися тим, — розповідала далі З. Боднар, що ролю ескортів виключно відігравали батьки дебютанток. Презентацію на першому дебюті карнавалових вечерниць перевів св. п. д-р Богдан Олесницький. Черговиі

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

МІНІСТЕР ОБОРОНИ В ізраїльському уряді Їцак Рабін обіцяє парляментові, що він в скорому часі припинить заворушення на окупованих землях і в східньому Єрусалимі. Радикальний плян міністра Рабіна не підтримує соціялістична партія, яка воліє закінчити заколоти переговорами, не схвалюючи тактики військового тиску, а вже в ніякому випадку уживання зброї проти арабського населення. Деякі посли цієї партії у горячих дискусіях в парляменті домагалися навіть резиґнації Рабіна, бо він своєю тактикою готовий довести до справжнього воєнного конфлікту між Ізраїлем і його арабськими сусідами.

ЄЖИ УРБАН, ПРЕДСТАВНИК уряду Польської Народної Республіки, заявив кореспондентам, що незабаром парлямент прийме нову постановку про обов'язкову працю молодих людей, які відмовляються служити в армії. Згідно із теперішнім законом кожний юнак, який закінчив 18 років життя, повинен відслужити два роки в армії. Відмовників колись карали тюрмою, але проти цього протестувала Церква і громадські організації. Урбан підкреслив, що громадська праця триватиме значно довше, як служба в армії.

КОРЕСПОНДЕНТ ГАЗЕТИ „Волл-Стріт Джорнал" Томас О'Бойл пише у числі з 19-го січня, що в останньому часі відносини між Совєтським Союзом і Західньою Німеччиною дуже „потеплілн", у висліді чого до Бонну прибув на переговори міністер закордонних справ СССР Едуард А. Шеварднадзе. Як і треба було сподіватися, Москва шукає за більшим капіталовкладенням для модернізації своєї тяжкої і легкої продукції, а для цього найбільше надається Федеративна Німецька Республіка, яка також шукає ринків збуту. Згаданий американський кореспондент підкреслює, що Бонн, використовуючи теперішню відпружену ситуацію, цілковито мінятиме свою „Остполітік" і співпраця Німеччини з СССР розпічнеться на повну пару. Крім того німці традиційні русофіли і, не зважаючи на їхню бизнесову спритність, політично наївні, кажуть політичні спостерігачі, доказом чого є між іншим заява представника корпорації Крупп Вольфґанґа Баха, який про Шеварднадзе сказав таке: „Йому можна довіряти".

В АМЕРИЦІ

УРЯДНИКИ БІЛОГО ДОМУ заявили, що президент Роналд Реґен скасував довголітню заборону, яка не дозволяла приватним американським сателітам робити знімки земської кулі такої якости, як це могли робити їхні іноземні конкуренти. Зміна цієї настанови прийшла під тиском чи радше збільшенням цього дуже поплатного зайняття, зокрема для дослідників землі, географів, міських плянувальників і журналістів, що пишуть про військові улаштування, аварії тощо.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА ухвалив, що публічні школи не мають права видалюти з кляси емоційно незбалянсованих учнів на більше як 10 днів без дозволу батьків чи суду. Ця ухвала має бути застосовувана навіть тоді, коли такий учень перешкоджає учителеві в провадженні лекції чи іншим учням в навчанні. Свою ухвалу Верховний Суд мотивує переведенням в життя частини закону з 1975 року про забезпечення „неплатного і відповідного навчання для дітей-калік".

ПІСЛЯ ЦІЛОРІЧНОЇ перевірки Рада крайової транспортової безпеки подала до загального відома, що катастрофа пасажирського поїзду Амтрек, біля місцевості Чейс у Мериленді, в якій згинуло 16 осіб, а 175 було поранених, була спричинена наслідками куріння маріхуани та неефективністю гальм у тягаровому поїзді. Частину вини теж приписано й зверхникам водія Ріка Гейтса, що знаючи про його налоговість до маріхуани і алькоголю, нічого в цій справі не зробили.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Конґрес і сандіністи

Ліво-ліберальна група теперішньої демократичної більшости в обох палатах Конґресу ніде так яскраво не проявила свого прокомуністичного наставлення, як у проблемі Нікараґуа. У 1979 році тамошній прокомуністичний табір, так званих сандіністів, прийшов до влади і завів диктаторську систему із виарештовуванням усіх інакодумаючих та з узброюванням себе з ласки Москви, безпосередньо від СССР або за посередництвом Куби. Це породило опозицію у Нікараґуа, яка розрослась до створення збройної партизанки. Президент Реґен зразу же заявився прихильником отих, як їх назвав, борців за свободу і вимагав від Конґресу активної для них допомоги. Але конґресові „ліваки" прийняли окремий закон із ініціятиви Едварда Боланда, демократа із Массачусетс, що не вільно з державних фондів без окремої згоди Конґресу субвенціонувати партизанів у Нікараґуа. Коли ж гурт співробітників Президента із Ради Крайової безпеки придумав продати транспорт зброї Іранові, щоби тими грішми допомогти борцям за свободу в Нікараґуа, то демократи в Конґресі проголосили це „скандалом" і переводили слідство, щоби підірвати престиж Президента, що він зламав закон Боланда. Справа ще досі не закінчена, бо спеціяльний прокуратор плянує поставити під суд трьох найважливіших акторів тієї драми, між ними полковника Олівера Норта, що може спричинити реакцію дуже численних прихильників цього старшини-патріота.

Президент Нікараґуа Даніель Ортеґа їздив до Москви і там йому обіцяли, що Москва збільшить збройну силу Нікараґуа до близько півмільйона люда. Але всі найближчі сусіди Нікараґуа стривожені таким станом, бо всі вони разом мілітарно слабші. Проте вони є також проти збройної інтервенції Америки — це залишок недоброї слави, яку зробила в латинській Америці так звана „долярова дипломатія" ЗСА, яка підтримувала військом американські торговельні інтереси. Тому однаково ті сусіди Нікараґуа, як і демократи в Конґресі проповідували „мирну" розв'язку, себто демократизацію режиму в Нікараґуа із припиненням тамошньої громадянської війни.

Даніель Ортеґа, хоча диктатор і прокомуніст, усе ж мабуть зрозумів, що остаточно програє, маючи проти себе всіх сусідів і Америку. В минулому тижні у столиці Коста Ріка Сан Хозе відбувся дводенний з'їзд президентів Коста Ріки, Гондурасу, Ґватемалі і Ель Сальвадоре, також з участю Даніеля Ортеґи з Нікараґуа. У висліді тих нарад Ортеґа погодився відкликати заведений ним у Нікараґуа вийнятковий стан звільнити з-посеред кругло 4,000 політичних в'язнів дальших дві тисячі (985 вже були звільнили раніше), повести безпосередні переговори із ворожими йому партизанами і перевести в наступному році вибори нового президента. Всі ніби дуже задоволені. Але президент Реґен правильно вважає, що сандіністський режим Ортеґи може тільки тоді дотримати згадані обіцянки, коли збройна організація буде сильніша, а не слабша. Бо ось він, Ортеґа, звільнив п'ятьох лідерів опозиції, але зараз же арештував інших. Тому Реґен звернувся до Конґресу, щоб той признав борцям за свободу в Нікараґуа бодай 100 мільйонів допомоги, погодившися на зменшення первісно задуманої суми 270 мільйонів. Але і за тих 100 мільйонів іде завзята боротьба з ліваками Конґресу, які вірять в „добру волю" Ортеґи, так само, як Рузвелт вірив у добру волю Сталіна.

Ортеґа пробує шантажувати Америку. Він заявив, що „один доляр" признаний борцям за свободу перекреслить його вищезгадані „концесії" і він відмовиться від переговорів з опозицією. Але шантажувати Роналда Реґена не можна. Він продовжує військове вишколювання добровільців із Нікараґуа на американському терені і коли треба буде — напевне доставить протисандіністським повстанцям потрібну зброю. Становище Конґресу до сандіністського режиму в Нікараґуа не запише добрими словами демократів з Конґресу в історії Америки.

Михайло Кучер

СОЦІЯЛІЗМ І ХВОРОБИ ЛЮДИНИ

Про відсутність ліків у соціялістичній Польщі пише багато навіть цензурована урядова преса. Відомо про безрадність хворих, розпуку лікарів, які мають тяжке завдання кому з хворих дати потрібний лік, а кому ні. Кому можна врятувати життя, а хто мусить передчасно загинути.

Уряд признає, що немає девіз на закупівлю потрібних ліків за кордоном. Преса шукає винних, буває, що знаходить їх, але тим становище не поліпшується.

У лютому 1987 року „Лодзький денник" писав: Справа з ліками виглядає драматично. Бракує головних ліків і вітамінів. Нема ліків для хворих на рака, для високого тиснення крови, для астми, ревматизму. Не мають і досить ліків кардіологи. Вони можуть лікувати яких 50 відс. пацієнтів. Для лікаря тяжко вибирати кому дати дефіцитний лік, а кому ні. В Польщі люди хворіють в наслідок хвилювань, непевности, як за себе, так і за свою родину. Стан здоров'я народу все погіршується, це показує статистика.

Смертність немовлят сягає 18.4 на тисячу народжень. Дуже побільшується смертність серед чоловіків з причини хвороби серця — 3.6 зріст у порівнянні зі семидесятими роками. Скорочується довжина життя.

У Польщі з'явився вірус АІДС. Ця хвороба поширюється з блискавичною хуткістю, смертність 100 відсотків.

В Африці на АІДС хворіють мужчини, жінки і діти, в решті світу у першу чергу хворіють гомосексуали, наркомани і люди, яким перелляли чужу кров. Інфекція вірусом дає про себе знати за два — п'ять років.

Коли західня преса присвячувала багато уваги новій хворобі, у Польщі урядова преса запевняла, що нема причини до паніки. Це кардинально суперечило опінії чесних лікарів, зокрема лікарок. Вони твердять, що коли хворобу не загальмувати вже тепер, то становище в Польщі стане „початком катастрофи".

У січні 1987 року „Життя Варшави" видрукувало обширну інформацію на цю тему. На засіданні в Міністерстві здоров'я розглянено стан захворювань вірусом АІДС. Стверджено, що захворіння мають „одиничний" характер, одначе польський вірус дещо відмінний від загального. Міністерство ствердило, що немає можливости аналізувати крови людей, які її дають шпиталям до переливання. Досі це робиться в розмірі 5 відс. Перевірена кров поступає в клініку для уряду і поліклініки Міністерства внутрішніх справ, і до шпиталів для вищих старшин.

Згідно з американською статистикою 1991 року в ЗСА буде у вісім разів більше випадківАІДС, як було 1986 року. Хворий на АІДС звичайно живе два — три роки.

Статистичні дані смертности дітей не публіковано в СССР з 1974 року. Недавно опубліковано відповідну статистику і виявилося, що дитяча смертність в СССР є у два з половиною рази більша, як у ЗСА. Згідно з тими показниками, СССР займає 50-те місце, 1971 року дитяча смертність в СССР була 22.9, а в 1985 — 26 на тисячу чоловік.

В середині 60-их років пересічно мужчини в СССР жили 66 років, але в 1979 році цей вік скоротився до 62. Для порівняння у ЗСА пересічний вік мужчини був 71.5 року.

Недавно опубліковано дані смерности в СССР, вона збільшилась з 6.9 на тисячу чоловік населення до 10.6 1985 року. Весною 1987 року, Чазов, як його називають „кардіолог генеральних секретарів", за його дижурів померли Брежнєв, Андропов і Черненко, у своєму виступі сказав, що охороні здоров'я у СССР назріла необхідність „революційних змін". СССР має багато „нерішених проблем". На звичайній мові „нерішені проблеми" — це давня криза, яка ніколи не існувала в жадній індустріяльній країні. В районних шпиталях СССР нема одноразових голок до застриків і нема стерильних бинтів. „Правда" пише, що хворі в шпиталях дістають інфекції, зокрема після операцій. Новонародженим немовлятам на руці звичайно хемічним олівцем пишуть ім'я і загортають у брудну шмату, бо немає пеленок.

Роками в СССР хвалилися безплатною медициною — 1.2 мільйона лікарів і 3.3 мільйона шпитальних ліжок. Тепер після опублікування статистичних даних населення СССР переляклись — ми не можемо вірити своїй медицині.

Міністерство оборони затривожилось зростом фізично нездалих призовників — 12 відс. Вони нездібні до військової служби. Покищо Ґорбачов бореться з кризою в охороні народного здоров'я звільненнями, в тому звільнення міністра С. Буренкова. З 1-го січня в Ленінграді почнеться досвід, у рамках якого пацієнт може вибирати лікаря.

Минулого року хірургам побільшено платню з 140 карбованців до 170. Лікарям дозволено приймати хворих у годинах після нормальної праці для держави. Бажаючих знайшлося дуже мало, бо це практикувалося і без дозволу держави.

Багато лікарів взагалі не хочуть лікувати, а воліють адміністративну працю в державних установах. У СССР існує 333 науково дослідні інститути, з яких сто без усякої шкоди закрити. Стверджено, що більшості совєтських лікарів бракує гуманности.

Цікаве є фінансування медицини в СССР. 1965 року на охорону здоров'я асигновано 6.6 відс. державного бюджету, а в 1987 року тільки 3.9 відс. У той час допомога Кубі складала чотири мільярди долярів.

Совєтська преса писала:.. Накінець, ми прозріли, протерли очі і, обернувшись, побачили зіяючу порожнечу (вираз Зіновьєва)... Страшно подумати, що минуле може продовжуватися... Кожен з нас був „контужений" епохою сталінізму... Ми відвчились мислити і діяти без згоди зверху... Тридцять п'ять років після того, як Сталіна не стало, ми починаємо звільнятися від рабства в нас самих".

„В СССР погано працював транспорт, економіка в руїні, медична обслуга, злочинно погана, зовнішня політика непотрібно агресивна... Ми старались не помічати, що зовнішній світ перегнав нас і пішов далі без нас".

Злякавшись своєї відвертости, преса далі забезпечується від можливих наслідків:... „Ми продемонстрували світові вартість соціялізму. З тим не можна не погодитись... Само поняття людина при соціялізмі виросла. Людина зрозуміла своє становище на землі... За кордоном ми говоримо — „совєтські люди, навчились жити по-людськи".

Виходить, що совєтська „гласність" така майже сама, як була за Сталіна, бо і за Ґорбачова за крихітку правди треба бити до землі поклони партії.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юськів

Ювілейний концерт УМІ

У 35-річчя заснування цієї важливої і культурної організації відбулася у Ню Йорку музична імпреза 13-го грудня 1987 року, у гарній шкільній залі при 19 вулиці. В нас жевріє ще спогад про 30-річне свято-концерт у Філядельфії, п'ять літ тому. Яка величезна різниця між обома ювілеями. Там елегантна, нова заля музею повна святкової публіки і програми з такими іменами як Лідія Артимів (колишня учениця УМІ) та бас Мет опери Павло Плішка. А тут тепер, скромний концерт силами вчителів школи при нечисленній участі слухачів. І коли вже навіть залишимо на боці нашу загальну публіку, то виринає особливо прикрий запит: чому ж не потрудились і не прийшли на ювілейну імпрезу принаймні ті, що були давніше учнями цієї школи? Чи хоч би їхні батьки, які хіба мусять принаймні дещо знати про музику та її вартість. Тоді заля була б напевно заповнена.

Двомовна програмка була добре запланована і складена, хоча менше мовних прогріхів було б піднесло її важливість.

Андрій Добрянський зголосив, що не зможе виступати з причини простуди.

Концерт відкрила своїм цікавим, коротким — може навіть закоротким — словом сучасна голова УМІ, наша відома піяністка Дарія Каранович, звертаючи увагу на значіння музичного виховання молоді і потребу та вартість заснування у нелегких еміґраційних обставинах, музичної школи піяністом-виховником, сл.п. Романом Савицьким 1952 року.

З першою точкою виступила нова вчителька сольоспіву в УМІ, американка, лірико-кольоратурне сопрано, Лорен Фултон-Корсон з арією Норіни, з опери Доніцетті „Дон Паскуале" (по-італійськи) і з українською піснею Заремби „Соловейко". Пізніше почули ми ще арію Розіни з опери Россіні „Сивільський цурульник". Фортепіяновий супровід був у руках Арлін Шрат. Голос співачки не з тих, що роблять кар'єру. А як візьмемо під увагу, що вчителі теж дістають трему, то спів її можна вважати задовільним. Проте вона забагато рухається на сцені. І тут виринає справа рухів руками під час співу чи деякого тупцювання на сцені, що їх тепер можна завважити в декого з учнів УМІ. Вилядає, що цього пробує вчити їх нова вчителька. Вимахування руками чи ходіння біля фортепіяну треба залишити для опери чи оперети, в театрі. На концерті треба стояти спокійно і свобідно. Тільки дуже зрідка можна послужитись якимсь порухом для підкреслення важливого тону чи фрази. Так вела себе на сцені славетна Тебальді, Шварцкопф, наша прекрасна Б. Руденко чи сучасна американське сопрано Б. Валенте. Бо концерт і кабарет — це дві різні речі.

Колишній учень Д. Каранович, молодий піяніст Роберт Дурзо,виконав бездоганно „Прелюдію і Фуґу в Е-дур" Й. С. Баха, „Етюд" на чорних клявішах, оп. 10 ч. 5,, Шопена та „Мадярську рапсодію" а-моль, ч. 11, Ліста. Як піяніст-соліст він далі розвивається корисно.

Меццо-сопрано Тетяна Гринишин, що теж розпочинає учителювати в УМІ, при акомпаньяменті Самуїла Лівшица, виконала три німецькі пісні Шумана неперевершену „Місячну ніч" Брамса „Саффійську оду" і „Як мелодія зринає мені". З українських почули слухачі „Криницю" Лазаренка та „Колискову" П. Майбороди. Про голос Т. Гринишин важко було б тепер писати щодебудь. Колись воно було напевно цікавіше і краще. Проте добір пісень, головно німецьких, був дуже добрий. З українських, цілому її виступі, безумовно допомогла вийнятково мелодійна „Колискова", яка спонукала публіку до живіших оплесків.

Піяністка Ляриса Крупа здивувала всіх приємно своїм технічним і інтерпретаційним рівнем виконання „Сонати, ч. 1, оп. 22, А. Хінастери. Вибір на такий концерт для нашої публіки модерної сонати цього відомого арґентинського композитора не був найщасливіший. Проте знамените виконання твору здобуло признання присутніх.

Теперішній директор нюйоркського відділу УМІ, скрипаль Рафаїл Венке, під акомпаньямент піяніста Р. Дурзо, вивів „Романцу, оп. 8, ч. 2", Я. Степового та „Вступ і Рондо капріччозо, оп. 28", Сен-Санса. Венке завжди мав шовковий і чутливий тон, однак технічно був він цим разом може найкращий. Хоч композиція була заграна в дещо повільному темпі, проте чистота гри була взірцева.

Найкраще, як і можна було предвидіти, вийшов із цілої імпрези відомий наш піяніст Тома Гриньків, виконуючи „Сонату фіс-моль, оп. 26, ч. 2" М. Клементі та дві „Поеми-Леґенди, оп. 12", В. Косенка. Наспівне леґато таланту Гринькова в першому творі, глибина відчуття та драматизм у другому, викликали схвальні оплески публіки.

Хотілося б було почути в програмі більше українських композиції. Наприкінці з нагоди ювілейного 35-річчя виховно-музичної праці, бажаємо сердечно цій потрібній і корисній для нашої культури організації, Українському Музичному Інститутові, кращого і найкращого дальшого розвою та успіхів у роках, що прийдуть.

Степан Женецький

НАЙШОВСЯ ПОЛЯК, ЩО НАПИСАВ ПРАВДУ ПРО ЛЕМКІВ

Від закінчення Другої світової війни, а докладніше, від початку дій Української Повстанської Армії (УПА) на Лемківщині та після насильного виселення українського населення з Карпат і розселення його на західніх польських понімецьких землях, багато поляків писало і далі пишуть про лемків і Лемківщину.

І цікаво, що коли мова про українське населення Лемківщини, то поляки застосовували і далі застосовують два підходи: на початку розгару боротьби УПА і весь час її тривання на Лемківщині, і ще довго після насильного виселення тамошнього українського населення, поляки називали лемків українцями, навіть бандерівцями; а називали вони так їх із люті за те, що лемки сприяли упістам, давали їм харчі, пристановища тощо. Знову ж після виселення лемків з Карпат, поляки ще далі довгий час називали лемків українцями, твердячи, що вони виселили всіх українців за те, що вони допомагали УПА. А що населення Лемківщини також допомагало українським упістам, — твердили поляки, — то вони також українці, і ми їх рівно ж за те виселили. Отже в цих двох випадках, лемки для поляків були українцями.

Але поза тими двома випадками, то українці з Лемківщини для поляків, не українці, а... лемки. А хто є лемки, якої національности, звідки вони взялися у Карпатах? — то про це поляки виписували і далі виписують цілу гору видумок, нісенітниць.

І так між двома світовими війнами, за т. зв. по-Версайської Польщі, поляки писали (наприклад, часопис „Ілюстровани Кур'єр Краковські"), що лемки — це просто „зрущоне" польське плем'я ґуралів. (Як відомо, тоді ще нас поляки називали старою нашою національною назвою русини, а не українці). Тодішні поляки, що навіть не вживали різних дурненьких „теорій", що ніби лемки, це нащадки якихось „волоських пастухів", які випасали стада волів у Карпатах і... „зрущилися".

Як відомо, після Другої світової війни уряд Совєтського Союзу подарував Польщі Лемківщину, Засяння, Белзщину, Любачівщину, Холмщину і Підляшшя — з великим числом біль 3-ох мільйонів українського населення. Половина українського населення з тих українських теренів переселилася на підсовєтську Україну, а друга половина залишилася під Польщею, і їх поляки в 1947 році насильно переселили на західні понімецькі землі. Спершу поляки твердили, що Польська Народна Республіка, це однонаціональна держава, та що в ній немає ніяких національних меншостей. Але коли прийшов час, що поляки не могли далі закривати, що в комуністичній Польщі живуть також інші національні меншості, а в тому біля одного мільйона українців — тоді поляки знову стали на всі лади ділити ту велику українську меншину, на — українців, і на лемків.

Та після Другої світової війни поляки стали трохи хитрішими, і вже не пишуть, просто, як раніше, що лемки, це „зрущоне" і навіть не „українізоване" польське плем'я ґуралів, а на всі лади прикріпляють „волоську теорію", що мовляв, лемки походять із зайшлих волоських пастухів...

Притому цікаво відмітити, що навіть поляки із „Солідарности", які ніби трохи прихильніше відносяться до українців, а навіть засуджують польський комуністичний режим за насильне виселення українців (але нічого не говорять, щоб їх повернути на рідні терени — СЖ), то і вони також ділять українців у Польщі на українців і на лемків...

І тому з приємним здивуванням віднотовуємо, що нарешті найшовся один розумний поляк, — Ф. М. Мартін, — який написав правду про лемків і Лемківщину, про Українську Повстанську Армію, та про змагання українців за створення української незалежної держави. Цю правду написав він у листі до редакції польської щоденної газети „Нови Дзєннік", з дня 29-го листопада 1987 року, що появляється в Ню Йорку. Цей лист він озаголовив:

(Закінчення на стор. 4)

Зенон Городиський

РІЗДВО В ПОЛТАВСЬКІЙ ТЮРМІ

(У пам'ять Івану Самокішеві і всім друзям недолі)

I.

Було це у пам'ятних 1941-42 роках, сповнених надій і незавершених мрій, які всі на свій лад снували в той час, усі ми, що так боляче пережили майже два роки совєтської окупації західніх земель України. Вибух німецько-совєтської війни 22-го червня 1941 року, наповнював, зокрема нас „підсовєтських людей" і націоналістів надією на скорий поворот наших братів і друзів із-за „селянської еміґрації" на краще завтра після жорстокої большевицької дійсности. На жаль, цей поворот наших друзів-націоналістів, які не одним шляхом, а — двома верталися у рідні сторони, наповнював нас „передвоєнних націоналістів" чи „підсовєтських людей" великою журбою. Ми не знали в той час і не розуміли причин розходжень. З другої сторони постава німців до українських національно-державних виявів після звільнення Львова ще більше нас усіх турбувала. До того ми всі, що перебували жахливі дні терору перед самим відступом большевиків зі Львова, переживали важкий біль по втраті рідних, приятелів і друзів закатованих по тюрмах.

Я особисто ще під час большевицької окупації мріяв про можливість виїзду на центральні землі, а Київ був мрією кожного з нас та, на жаль, старий кордон на Збручі діяв за большевиків, як „політичний кордон" між українськими східніми і західніми землями. Нагода виїзду на східньоукраїнські землі трапилася мені на прикінці липня 1941 року і я виїхав з полковником Біденком, який мав якийсь документ, що дозволяв йому шукати за своєю і своєї дружини родиною. У нього був „джура" — перекладач Михайлик, який турбувався усіми побутовими справами. Постать цього колишнього старшини УНР і тодішні його політичні думки, про які я довідався щойно в Умані, заслуговують на окрему згадку. В той час я не думав про те, з ким йти, а також, я не хотів входити в це хто правий, а хто ні. Я просто вирішив виїхати на схід і там залишитися напостійно, по змозі у більшому місті і там допомагати у відбудові знищеної війною Батьківщини.

Уже під кінець липня я виїхав до Житомира, побувавши там деякий час. Я стрінув там свого дорогого друга з гімназійних і університетських часів Р. З., яким я дуже зрадів і він мені чимало оповів про все, що діялось на „малій еміґрації". Опісля з Житомира я поїхав на південь через Бердичів, Вінницю до Уманя, зупиняючись по дорозі в різних місцевостях і зустрічаючи різних наших людей, наприклад, у Вінниці чи Бердичеві мґра О. Л. Дорога до Уманя була важка - потягом, припадковим військовим автом, підводою, а то пішком. До того полк. Біденко хворів важко на шлунок, а це сповільнювало нашу подорож до цієї міри, що через його хворобу ми затрималися в Умані до половини жовтня. Тут в цьому історичному містечку зустрів я ред. П. Сагайдачного, що його я пізнав ще перед війною через нареченого моєї сестри ред. Івана Витвицького, обидва вони працювали в „Новому Часі". Поважний стан здоров'я полк. Біденка змусив нас до повороту до Львова, а з ним і його „джуру" Михайлика, що припадком далі пристав до них. Прибувши в половині жовтня до Львова, я вже в перших днях листопада виїхав з буковинською групою очоленою сотником П. Войновським до Києва і в той час на шляху до вимріяної столиці я пов'язався з матірною ОУН. І хоч, як я хотів залишитися в Києві, то мене направили до Полтави. З цією групою їхав до столиці ред. Орест Зибачинський з дружиною Мартою і багато галичан, а всі вони хотіли дістатися до Золотоверхого Києва. Тут я пізнав артиста Івана Самокіша, який їхав „на Україну далеку", як він казав „щоби краще навчитися театрального ремесла". Саме з ним, двома колишніми вояками Армії і кількома молодими буковинцями мені довелось пережити важкі часи в Полтаві.

Не довго довелось тут перебувати на волі. Заки оглянули місто та познайомилися з історичними пам'ятниками міста і околиці, і заки почали займатися ділом, задля якого ми туди прибули, заки нав'язали дружній контакт з місцевими діячами, наприклад, посадником міста сл. п. Борковським і іншими, нас всіх „західняків" німці виарештували. Саме в той час, коли нас всіх зібрали у великій залі, привели молодого юнака, якого поставили зразу за мною, а цей прошепотів: „Чи тут є також друг Городиський". Він мені непомітно передав шепотом, що його послав Ярослав Гайвас-Бистрий, щоби всі загрожені покинули Полтаву, і що в Києві арешти. Ця осторога прийшла запізно, проте нам було приємно почути турботу столиці за нашу долю. Це було в грудні 1941 року, коли нас заарештували і примістили в полтавській тюрмі в камері номер 34. Тут прийшлося пережити дуже прикрі місяці голоду, холоду і довгих виснажливих нічних переслухувань і брутальних побоїв. Єдиною допомогою були передачі від Українського Червоного Хреста, як його називали, який очолювала Галина В'юн, сестра д-ра Василя Гришка. Ця „ангельська душа", як ми її називали урятувала життя не одному політичному в'язневі, а зокрема життя багатьом українцям — полоненим Червоної армії. Умовини тюремного ув'язнення близько прифронтової смуги не можна ніяк порівнювати своєю суворістю режиму і санітарно-харчовими умовинами з будь-яким концтабором чи тюрмою, що були далеко від фронту чи в запіллі. Це були жахливі умовини, в яких ми перебували, де не було ніяких реґулямінів чи правил, де люди вмирали з голоду, холоду, виснаження, хворіб, або їх розстрілювали ранком о 4-ій годині під високою тюремною стіною, „як ворогів Третього Райху". Ми готовили себе кожного дня до найгіршого і прирікали один одному, що коли хтонебудь з нас залишиться живим, той передасть рідним і друзям, що ми загинули за справу і не сплямили національної чести в обличчі смерти. Однак кожний з нас, хоч і не говорив цього голосно, вірив на дні душі, що нам усміхнеться воля і Бог вирятує нас з цієї пекельної камери.

Закінчення буде.

Громадська зустріч з Миколою і Раїсою Руденками у Мюнхені

Заходами Української Медично-Харитативної Служби (УМХС), Українського Вільного Університету (УВУ), Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині (ЦПУЕН) і Крайової Пластової Старшини в Німеччині улаштовано ширшу зустріч для Миколи Руденка і його дружини Раїси з українцями Мюнхену й околиць, на яку прибуло понад 140 осіб.

Зустріч відбулася в суботу, 19-го грудня 1987 року о год. 7-ій вечора у приміщеннях Українського Вільного Університету. Був це особливий день у житті Миколи Руденка — його іменини і одночасно 67-мі уродини, які на волі відзначив він з дружиною, в Мюнхені, в колі нових друзів.

Привітальне слово ювілятові з нагоди уродин виголосив голова головної управи УМХС (колишнього Українського Червоного Хреста) д-р Володимир Мялковський, який на початку привітав його дружину Раїсу та поодиноких присутніх представників місцевих установ. Д-р Мялковський накреслив життєвий шлях ювілята, назвав важливіші його літературні твори, в яких він відкрито протестував проти існуючого ладу, згадав про його дальші виступи в обороні національних і громадських прав — про його конфлікт з владою як оборонця політичних прав, а потім про очолення Руденком Української Гельсінкської групи правозахисників. В 1977 році М. Руденка арештують і 30-го червня Донецький обласний суд виносить йому вирок — 7 років карних таборів і 5 років заслання за „антисовєтську агітацію і пропаганду". З часів заслання видісталася, завдяки його дружині Раїсі, його патріотична поезія, за яку вона також була покарана. Через зв'язки до Червоного Хреста наш УМХС помагав Руденкам пакетами в часі заслання, а потім доміг в еміграції до Німеччини.

Від Українського Вільного Університету вітав ювілята і його дружину проф. Теодор Б. Цюцюра, ректор, а від Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині — мгр Антін Мельник, голова. Після офіційної привітальної зустрічі в авлі УВУ відбулася товариська зустріч присутніх в часі гостини з Миколою і Раїсою Руденками.

Щира подяка паням від Крайової Пластової Старшини за приготування буфету і напитків, а всім присутнім — за складені добровільні датки, що призначені на допомогу новоприбулим. Вступ був обмежений — за запрошенням.

У неділю, 27-го грудня, відбулася ширша зустріч з Миколою Руденком у парафіяльній залі після Богослуження.

Б. К.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Новий 50-тисячний фонд В. і Т. Ростунів у Гарварді

Кеймбридж, Ма. (ФКУ). — З великою радістю керівники, члени й працівники Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ) прийняли вістку про створення у Гарварді в жовтні 1987 року нового українського видавничого фонду ім. Тетяни і Василя Ростунів. Фонд встановив інж. Василь Ростун у власному імени й імени покійної дружини, бл. п. д-р Тетяни Ростун, вшановуючи цим способом її світлу пам'ять.

Рішення інж. Ростуна вкласти свої матеріяльні заощадження в українську науку та створити в Гарварді свій фонд вказує на його патріотичну настанову в усьому його активному громадському житті. Працюючи жертвенно суспільно і професійно, як видно зі скромних даних інж. Ростуна, він мав завжди на увазі вищі цілі й добро українського народу. Він не жалів ні часу, ні труду, ані засобів для активної праці в українських організаціях. А тепер уже на емеритурі, інж. Ростун жертвує своє майно інституціям, до котрих має довір'я, що вони будуть господарити його добром у користь української справи. Він розуміє, що науково-дослідна праця в ділянках української історії, мови і літератури буде чи не найвищим нашим досягненням у діяспорі й тому сам став будівничим української наукової установи в Гарвардському університеті.


Св. п. д-р Т. Ростун


Інж. В. Ростун

Інж. Василь Ростун народився 1906 року в селі Усівка на Полтавщині в старій козацькій родині. Батько його був розстріляний чекістами 1919 року, а він сам був репресований чотири роки. В 1930 році закінчив Полтавський сільськогосподарський інститут (4-річний, геодезично-землевпорядний факультет), і працював як геодезист-землевпорядник під совєтською, а опісля під німецькою владою. По війні інж. Ростун з дружиною опинилися на Заході й поселились в Чикаго, де В. Ростун працював інженером у стейтовому відділі будови доріг. Він був головою Т-ва Прихильників УНР і ДОБРУС-у в Чикаго. На 69-му році життя інж. Ростун перейшов на пенсію.

Покійна д-р Тетяна Ростун народилась 25-го січня 1911 року в Полтаві. Медичний технікум закінчила 1931 року, а Харківський медичний інститут, педіятричний факультет, 1939 року. Д-р Ростун працювала в клініці й лікарні на Україні, а потім у таборах переселенців в Німеччині та у шпиталях в Америці.

Щедрим жертводавцям-фундаторам інж. Василеві й д-р Тетяні Ростунам належиться заслужене визначне місце в ряді українських меценатів за їх матеріяльну підтримку і громадську діяльність для збереження українських культурних надбань на майбутнє.

Увесь дохід із фонду ім. Василя і Тетяни Ростунів вживатиметься на видавничі цілі УНІГУ.

Нюаркська...

(Закінчення зі стор. 1)

ми дебютами кермував св. п. Ярослав Яворський.

Згадуючи про минулорічну велику присутність людей на вечерницях, — тоді було 1.000 осіб, де своєю кількістю домінувала молодь,-З. Боднар сказала що й до цього року розпродано вже 600 квитків, а сподіються, що їхнє число заокруглиться до 700-циферного. „Можливо тому збирається так багато осіб, що традиційно заохочується, щоб у дебют включалися молоді дівчата з інших пластових станиць. Крім цього на ці вечерниці прибуває й багато старших громадян, яким приємно дивитись як з року в рік у гроно української спільноти прибуває нова хвиля молодих дівчат, нове доповнення, які, наглядно, не стоять осторонь життя української громади, а навпаки своєю присутністю його розбудовують. Цьогорічні дебютантки — це Оксана Смішкевич-Андерсон, Тамара Бабюк, Христина (Іня) Бонакорса, Леся Коропей, Марія Худьо, Муся Цяпка та Лада Явна. Впорядницею цього гуртка є Наталка Воронка-Білаш. Щоб пригадати головою Нюаркського Пластприяту є Славка Мулик, а станичним — Юрій Дац.

„Власне у закупівлі пластової домівки допомогла велика частина грошей із доходу з пластових карнавалових вечерниць, саме в той час, коли головою Пластприяту був Ярослав Турянський. Та й тим разом дохід з вечерниць призначений на підтримку Нюарської Пластової Станиці, — ствердила З. Боднар.

„Цього роду традиційні карнавалові вечерниці відкривають молодим людям нагоду побувати одним суцільним українським гуртом у елегантному, нещоденному оточенні, виступити перед старшим громадянством, виказуючи свою до нього льояльність", — продовжувала говорити З. Боднар.

„Я сама колись дебютантка, сьогодні вже мама, разом з іншими батьками переживаю ці дебюти і радію, що нам пощастило втримати українську молодь для своєї громади, що наші діти вживаються у цю щорічну традицію карнавалових вечерниць і, зрозумівши її значення, безустанно, разом з нами, зберігають її красу", — з усмішкою сказала наша гостя.

На відхідному З. Боднар ще поінформувала, що після вечері, тобто о год. 10:30, хто ще захоче прийти на забаву, може при вході на залю набути квитки; вступ для дорослих — 25 дол., для молоді — 15 дол.

Прислухуючись до розповіді оцих молодих гостей „Свободи", мимохіть приходить на думку, що якби не невтомний труд оцих людей — колись А. Хомової, д-ра Б. Олесницького, д-ра Іллі Карапінки, який довгими роками був головою Пластприяту, як теж св. п. Я. Яворського, а сьогодні, наче за естафетою — його сина Ю. Яворського, Василя Гнатова, на протязі 30-ти років скарбника Нюаркської Пластової Станиці, З. Боднар і багатьох, багатьох інших, що їм „ність же числа", — важко було б собі уявити оцю безперервну живучість Нюаркської Пластової Станиці.

ЗЕМЛЕТРУС ЗНОВУ навістив Чіле 19-го січня ц.р., але чилійські офіційні власті не повідомили досі чи були жертви в людях і матеріялі. Американська служба слідкування за землетрусами у місцевості Ґолдейн у стейті Кольорадо, зареєструвала землетрясення в північній частині Чіле, приблизно 70 миль від міста Антофаґасто. Землетрус 6,6 балів за скалею Ріхтера міг, на думку спеціялістів, спричинитись до матеріяльних шкід, головно в містах.

Конференція об'єднання сеньйорів

В суботу, 7-го листопада 1987 року, в пансіоні для старших ім. свв. Петра і Павла у Скарборо відбулася 6-та конференція об'єднання клюбів українських сеньйорів Онтаріо. В ній взяли участь 17 делеґатів з сімох клюбів Торонто, п'ять делеґатів з провінції — Судбурів і Сейнт Кетерінс та трьох гостей.

Конференцію відкрив голова об'єднання інж. Василь Вацик, привітавши присутніх, а провадив нею д-р Остап Сокольський, протоколував мгр В. Базилевич. Предсідник відчитав письмові привіти від голови торонтонського відділу КУК інж. Я. Соколика і від екзекутивного алдермана міста Торонто.

Делеґати клюбів здавали вичерпні звіти з діяльности. На окрему увагу заслуговує клюб у Судбурах, який ведуть жартвенні пані І. Боюк і А. Пушкаренко. Їх клюб начислює до 150 членів. Вони успішно ведуть харитативну, культурну і мистецьку ділянки, видають мистецький альбом, зорганізували пересувну бібліотеку, відбувають пікніки і задумують будувати дім для старших.

Дуже активні є клюби „Обнова" і „Говерля", які мають свої добре зорганізовані хори і ведуть руханкові вправи, подібно як і клюб свв. Петра і Павла, де дуже жертвенно працюють сестри Кикелія та Катерина. У пансіоні ім. свв. Петра і Павла наші сеньйори мають зразковий медичний відділ, добірну харчівню і культурний осередок. Тому й не дивно, що делеґати об'єднання клюбів обрали на свого нового голову адміністратора цього дому д-ра Остапа Сокольського. Крім нього до управи ввійшли: інж. Василь Вацик — колишній голова, В. Руденко — заступник голови, мгр В. Базилевич — секретар, А. Зазуля — скарбник, В. Петришин, І. Боюк, В. Лех і Г. Литвин — вільні члени. До контрольної комісії ввійшли: М. Кріль, С. Ґадач і А. Роздольський.

По звітах усіх клюбів забрав голос колишній голова інж. Василь Вацик і подав докладну історію та аналізу об'єднання клюбів упродовж 15 років існування. Сьогодні діє десять добре проспеpуючих клюбів у самому метрополітальному Торонто. Сітка українських клюбів постійно поширюється. Протягом 16 місяців він відвідав клюби, які собі цього бажали 49 разів, включно з дискусійним клюбом ім. Григорія Сковороди. На кінець інж. Вацик подав заклик до української громадськости, який конференція прийняла одноголосно.

З огляду на те, що ми напередодні важливої річниці нашої історії — 1000-ліття Хрищення України, 6-та конференція об'єднання клюбів сеньйорів закликає українських сеньйорів та українську громадськість в домах говорити лише по-українському, кожного вечора читати дітям чи внукам українські книжечки, відповідні до їх віку, передплачувати дітям журнал „Веселка", пильнуючи, щоб його читали, дарувати ім щороку хоч чотири книжечки.

Конференція закликає усіх сеньйорів включитися в працю, підтримувати й жертвувати на українські церкви, Світовий Конгрес Вільних Українців, Комітет Українців Канади і його складові організації та докласти усіх зусиль, щоб ми гідно відзначили 1000-ліття Хрищення України.

Присутній


Учасники конференції об'єднання клюбів українських сеньйорів (зліва): перший ряд: А. Зазуля, д-р Остап Сокольський, інж. В. Вацик, А. Петришин, о. П. Романишин, Сестра Кикелія, мгр В. Базилевич, І. Боюк; другий ряд: А. Дмитришин, Ван Падик, А. Руденко, письменник М. Ковшун, Е. Косевич, В. Руденко, К. Чорнописька, Г. Литвин, С. Ґадач, А. Пушкаренко, А. Базилевич, К. Попадюк, Володимира Шарун; третій ряд: М. Кріль, Р. Чайківський, М. Чорний, В. Литвин і Володимир Лех.

АФГАНСЬКИЙ РЕЖИМ президента Наджібулли і совєтське командування окупаційних сил в тій країні допустили закордонних кореспондентів до місцевости Хост, ще донедавна заблькованій антикомуністичними повстанцями муджагедінами. Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Филип Тавбман, який їздив до Хосту з групою журналістів і фоторепортерів, пише, що район Хосту все ще небезпечний і на кожному перехресті доріг стоять військовики. Командир совєтської саперної частини майор Юрій Проворов заявив кореспондентам, що його частина кожного ранку перевіряє дороги і кожного разу знаходить свіжі міни покладені туди повстанцями вночі. Провізоричне полеве летовище функціонує тільки на тимчасовій базі, а літаки вилітають тільки вночі, бо вдень муджагедіни, заховавшись у скалистих горах, можуть збити кожний літак ракетою „Стінгер". Закінчення війни в Афганістані покищо не видно. На думку західніх політичних спостерігачів переговори мусіли бє вестися між муджагедінами і Москвою, а не між ними і ляльковим комуністичним урядом в Кабулі, які до нічого не доведуть.

245-ий Відділ УНС в Трентоні відбув річні збори

Члени 245-го Відділу УНСоюзу, Товариства Запорізька Січ ім. Богдана Хмельницького, переобрали Управу Відділу з предсідником Іваном Бойчуком та секретарем Михайлом Мартиненком на річних зборах, які відбулися в Трентоні, Н. Дж., 1-го січня 1988 року. Хоч деякі члени Відділу мали застереження до такої дати зборів, прибуло на ці річні збори багато членів і збори пройшли дуже успішно.

Учасники зборів вшанували пам'ять померлих членів, яких було п'ять у минулому році, та зокрема згадали раніше покійного довголітнього секретаря цього відділу Йосифа Сабата, який був відданим союзовцем. Другим вірним працівником для УНСоюзу був св. п. Осип Гоянюк, дуже активний на союзовій, громадській і церковній нивах. Св. п. Й. Сабат упокоївся в Бозі 20 років тому, а св. п. О. Гоянюк — 15 років тому.

Після вислухання звітів відбулися вибори урядовців Відділу на 1988 рік, а вслід за цим обговорення плянів праці на цей новий рік. Беручи до уваги нові грамоти УНСоюзу із дуже низькими вкладками, ствер джено, що громада чекає на те, щоб хтось застукав до дверей і запропонував дуже корисне для кожного союзове забезпечення та членство.

Як звичайно, членство та уряд Відділу завжди ставляться із зрозумінням до збіркових акцій, яких щораз більше, але які важливі та потрібні. Збори розглянули листи в справі пожертв і розділили 175 дол. з відділової каси на різні цілі. Після зборів, як це було заповіджено заздалегідь, учасники вибралися з колядою і у своїй громаді заколядували 47 дол. на потреби ЗУАДК.

Присутній

РЕДАКТОР ПОДБАВ ПРО „ВЕСЕЛКУ"

До допису п.н. „Св. отець Миколай відвідав школу в Йонкерсі" („Свобода" з 19-го січня ц.р.) слід додати, що ред. Володимир Левенець зі „Свободи" подбав про числа журалу „Веселка" для дітей на цьому вечорі. Оля Шкафаровська-Рудик.

Дорогому Членові
Директорові
Осипові Бережницькому
в Його 95-ліття
105-ий Відділ УНСоюзу бажає кріпкого здоров'я і прожити ще многі літа.
Управа

У П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ НЕСПОДІВАНОЇ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої ДОНІ, СЕСТРИ І ТЕТИ
сл. п.
ЛЕСІ СЛОБОДЯН
буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА
в середу, 3-го лютого 1988 року, о год. 7-ій веч.
в церкві Рождества Пречистої Богородиці
86 Livingston Avenue, New Brunswick, N.J.
і в катедрі св. Покрови в Буенос Айрес, Арґентина
Про молитви просять:
батьки — МАРІЯ І МИХАЙЛО СЛОБОДЯН
сестри — СОНЯ
ВІРА ПОПЕЛЬ з чоловіком ЮРІЄМ
сестрінки — ТАРАСИК, АНДРЕЯ і МЕЛЯСЯ ПОПЕЛЬ

ПЕРША РІЧНИЦЯ СМЕРТИ
бл. п.
ЛЕВА РЕЙНАРОВИЧА
ОПЕРОВОГО СПІВАКА
ГОРЕМ ПРИБИТІ ПО НЕВІДЖАЛУВАНІЙ ВТРАТІ
ДРУЖИНА, ДІТИ, ВНУКА та РІДНЯ
повідомляють, що
в неділю, 31-го січня 1988 р., в дні Його смерти
буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА
в церкві св. Духа в Брукліні, Н. Й.
о год. 11-ій перед пол.
ПАНАХИДА
в церкві св. Духа в Гамптонбурзі, Н. Й.
де на цвинтарі св. Духа Покійний лежить похований.
Просимо про молитви за упокій душі Покійного.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в НЮ ЙОРКУ
з смутком повідомляє Членів й Українське Громадянство, що 19-го грудня 1987 р. на 87-му році життя відійшов у Божу Вічність



бл. п. проф. д-р
ІВАН ОЛЕКСИШИН
дійсний член Хемічно-Біологічно-Медичної секції НТШ, дійсний член УВАН, професор геології на Бостонському Університеті і член Пенсильванської Академії Наук.
Донькам Покійного Ользі і Надії висловлюємо глибоке співчуття.
УПРАВА НТШ
І ДИРЕКЦІЯ ХЕМІЧНО-БІОЛОГІЧНО-МЕДИЧНОЇ СЕКЦІЇ

ПІСЛЯ СВОЄЇ ПОДОРОЖІ до ЗСА і зустрічей з еписопами припускають, що Папа Іван Павло II приготовляється найменувати нових кардиналів. Здогади є, що більше як два десятки нових кардиналів може бути найменовано, а між ними й кілька американських негрів. Згідно із статистикою Ватикану, зараз є 137 кардиналів, але тільки 99 з них є нижче 80 років життя і мають право вибирати Папу.

ЗРОСТАЄ ЗАТУРБОВАННЯ, що ЗСА імпортують щораз більше заграничної нафти. Тому створилася коаліція оливної індустрії та внесла петицію до Департаменту торгівлі, вказуючи на те, що імпорт підкопує внутрішню нафтову індустрію та може привести до того, що в критичній потребі Америці забракне нафти.

КУБИНСЬКА УРЯДОВА газета „Ґранма" повідомила, що міністер гірничої промисловости 53-річний Перез Корт відлучився від групи кубинців під час поїздки до Чехо-Словаччини і попросив котрусь державу про політичний азиль. Літак, який летів по лінії Гавана-Прага приземлювався в Ґандері, Канада, і Мадриді, Еспанія. На якій зупинці „зник" згаданий міністер газета „Ґранма" не повідомляє.

Урочисте закінчення святкувань ювілейного року



Під час торжественної Св. Літургії в авдиторії академії св. Василія Великого.

В суботу, 12-го грудня, відбулося урочисте закінчення святкувань ювілейного року в сестер Василіянок в Факс Чейс, Па.

Владика Стефан Сулик відслужив торжественну Божественну Св. Літургію в авдиторії академії св. Василія Великого об 11-ій годині ранку при співслуженні Владик — Василя Лостена з Стемфорду, Іннокентія Лотоцького з Чикаго, Роберта Москаля з Парми, Огайо, о. Патрикія Пащака, генерального вікарія в Стемфорді, пароха церкви св. Юра в Ню Йорку, монс. Мартина Канавана, пароха церкви в Вашінгтоні, Дел., о. Василя Бойсака, капеляна при матірному домі СС. Василіянок, і монс. Сильвестра Гладкого, пароха церкви свв. Петра і Павла в Воррені, Огайо. Дияконував о. Йосиф Коринчок. Співав хор Сестер і учасники Св. Літургії. Владика Іннокентій промовляв українською мовою, порівнюючи місійну подорож св. Павла з місією Владики Сотера Ортинського, першого єпископа для українців ЗСА. Ця мрія сповнилася, коли Митрополит Шептицький прислав перших Василіянок під проводом М. Єлени Лянгевич в 1911 році до ЗСА на місійну працю між українцями-імігрантами. Владика Лостен англійською мовою згадав потребу цінення одні одних і збагаченням нашого життя, щоб осягнути нагороду в міру праці і виконання наших зобов'язань.

По Св. Літургії висвітлено фотознімки єрархів, клиру, монаших осіб і гостей в залі академії.

Бенкет і програма почалися о годині 2-ій по полудні в авдиторії Менор коледжу для запрошених гостей. Монс. М. Федорович, ректор катедрального собору, був майстром церемоній. Владика поблагословив трапезу, потім почався виступ танцювального ансамблю „Волошки" під проводом директора Андрея Папа. Д-р Татьяна Цісик і Анна Максимович з Українського центру при коледжі виголосили тост ювілятам. Почався обід. Монс. Федорович представив гостей, прочитав побажання і ґратуляції, що надійшли від визначних осіб: з Риму — від Кардинала Любачівського, Кардинала Люрдусамі, головних настоятелів, оо. Василіян, головних настоятельок, с. Христофори, ЧСВВ, с. Францішки, ЄС Служебниць, Пров. Ігуменатів оо. Василіян, Францішканів, Редемптористів, с. Йонатани, с. Олени Шотт, ЧСВВ, з домів Василіянських в Европі, президента Р. Реґена і Першої Лейді Ненсі, губернатора Роберта Кейсі, Марка Корригана і Стуарта Ґрінліфа, Сенка, монс. І. Біланича та інших. Багато з них надіслали грошеві датки або квіти, але їх імена не прочитано окремо через брак часу.

Слідувала артистична програма виступу талановитої піяністки Лесі Рудої, внучки о. митрата Стебельського, що артистично віддіграла твори з Брамса і українські народні мелодії. Владика Роберт в своїй промові поздоровив Сестер за 75 років відданої праці Богові і українському народові та побажав благословенств на будуче. Сестра М. Кляра, Пров. ігуменя, подякувала всім учасникам за участь, за молитви, подарунки та головно за те, що прибули щоб разом зі Сестрами відсвяткувати ці дорогі моменти діямантового ювілею. Митрополитові Архиєпископові, єрархам, клирові, монашим особам, що звеличили їх свято, Сестри Василіянки складають щире спасибі. Хай благословить вас усіх всемогучий Бог всім добром у Новому Році!

Свято закінчилось молитвою, що провів о. П. Пащак.

с. Єроніма Роман, ЧСВВ

Піттсбурґ...

(Закінчення зі стор. 1)

Митрополит Мстислав, якому вищезгадані священики підлягають, благословив працю Крайового Комітету Тисячоліття, який нічого не заявив у справі заторкненого „прощення". Тому комітет, розглянувши цю неясну справу, рішив продовжати інтенсивно працю над здійснюванням плянів святкування Тисячоліття, маючи на увазі його велетенське історичне значення для всього українського народу без огляду на церковно-релігійні різниці в його церковно-адміністративній ієрархії.

Наголошено потребу показати світові національну єдність українців і протидіяти російській шовіністичній пропаганді та зміцнити віру й надію в наших братів і сестер в Україні, які не можуть свобідно практикувати своїх вірувань під совєтсько-комуністичним режимом. Одночасно комітет заявив, що готовий співпрацювати з обома деканатами -православним і католицьким — для величного святкування Тисячоліття.

У дальшому ході нарад комітет намітив конкретні пляни і реченці їх виконання вибраними окремими комісіями: 1. Концерт у виконанні хору „Прометей" у другій половині березня; 2. Збори в „Пойнт Стейт Парку" 19-го червня або 24-го липня (керівник комісії — С. Вачек); 3. Експонати ікон і інших зразків мистецтва в репрезентативних місцях міста (М. Фарлі); 4. Участь у святкуванні Тисячоліття у Вашінґтоні 7-9-го жовтня (М. Комічак); 5. Фінансування діяльности Тисячоліття (Т. Корчинська); 6. Пресова комісія (англомовна — Богдан Годяк, україномовна — д-р В. Ящун). Ця комісія готуватиме пресові звідомлення, матиме зв'язок із пресою для оголошування дій комітету, буде реклямувати Тисячоліття на телевізії та за допомогою афішових таблиць у багатолюдних місцях.

Вкінці висловлено бажання, щоб інші організації, які плянують святкування Тисячоліття на терені Західньої Пенсильванії, координували свою діяльність з Західньопенсильванійським відділом Крайового Комітету Тисячоліття" в Піттсбурзі.

З ПОЖОВКЛИХ СТОРІНОК ІСТОРІЇ

Похорон УСС Юди Литвака в 1916 році

Біля гробу Ю. Литвака, який згинув 9-го серпня 1916 року.

У червні 1985 року Головна Управа ОбВУА на прохання двох тоді ще живучих УСС-ів в Німеччині перевезла архів УСС, як рівнож біля 2,000 скляних кліш-неґативів до ЗСА. Ці кліші-неґативи взяті з бойових операцій Леґіону УСС їх Бойовою Управою на протязі 1914-1917 років. Перша перевірка цих кліш виявила, що це є велика історична скарбниця Леґіону УСС, мимо цього, що 70 років у підвалах у Відні, а пізніше мандрівка з місця на місце, щоби не попасти в руки совєтської армії, доконала поважних спустошень для них.

На прохання Головної Управи ОбВУА, інж. Лев Коленський погодився на безінтересовне і важливе завдання їх відчистити, докладно перевірити стан кожної кліші, направити ті які були побиті і остаточно сфотографувати на фільми до прозірок. Це йому пощастило зробити із понад 400 клішами і цей процес „відмолоджування" і збереження продовжується. Тут хочемо відмітити, що багато з цих відновлених знімок історичного значення Леґіону УСС ще не бачили світа. Немає у нас тепер сумніву, що дальше фотографування цих кліш виявить додаткові несподіванки історичної вартости, про які будемо інформувати в міру потреби читачів „Свободи".

Одну з них, яка, на нашу думку, є дуже цінним історичним матеріялом, мабуть перший раз на сторінках „Свободи" побачить світ і своєю появою може бути злагіднюючим фактором в українсько-жидівських взаємовідносинах, які є надто загострені зі сторони жидівської діяспори.

Можемо багато на цю тему писати, але нехай ця скромна знімка буде історичним доказом того, що український нарід протягом своєї історії зумів шанувати всіх без різниці їх віроісповідання чи національної приналежности, якщо вони шанували нас і разом з нами переживали долю чи недолю нашого народу.

Осип Труш

Найшовся...

(Закінчення зі стор. 2)

„Поляки викинули лемків"

Нижче подаємо цього листа в українському перекладі.

Поляки викинули лемків

„З найбільшим здивуванням і неприємністю прочитав я статтю Олгерда Петриковського про лемків. Стільки в ній нагинань, перекручень, півправд, а навіть образ.

У Карпатах, від Попраду по Буковину, мешкали племена лемків, бойків і гуцулів, котрі етнічно від поганських часів належали до народу русинів, або українців. Колись мешканці України, назва яких завжди існувала, як географічне окреслення, називано русинами. Таким, наприклад, православним русином був князь Ярема Вишневецький, сина якого ми вибрали польським королем. Назва „українці" була прийнята в XIX столітті, щоби відрізнитися від русів, великоросів, чи росіян. Та зміна наступала поволі, головно у племен руських мало національно усвідомлених. Але та назва прийнялася і така залишилася. Розуміється, трудно було би нам назвати князя Я. Вишневецького, українцем, так як смішним видавалобся б говорити про поета Шевченка, як русина.

Говорячи про лемків, що то ніби якісь давні пастухи волоські, чи щось, що не дасться окреслити, виглядає так, як німці говорили про „ґураленфольк" (ґуральському народі), або як наші власті перед 1939 роком називали поліцуків „тутейшими".

Є правдою, що лемки то українське плем'я, так, як наші висляни, то плем'я — польське. Є також правдою, що поляки викинули лемків з їх вікових садиб, паливши їх села, нищучи церкви, надбання і культуру. Була то акція „В", або „Висла" — яка ж то дивна подібність до криптоніму „Вайхсель" (Висла), означаючого напад на Польщу в 1939 році гітлерівських німців.

Коли нас били, мордували, палили і виселювали білі і червоні росіяни, чи також нацистські орди, то ми кричали і кричимо до небес про їхню жорстокість і варварство. А що про нас можуть повісти лемки і їхні побратими в подібних випадках? Правда є власністю всіх.

У 1938 році, ми кинулися, як гієни на Заользє, для великої радости більшости суспільства (...). А тепер плачемо, що нас ніхто не любить. Як нас можуть любити наші найближчі сусіди, коли в 1987 році находяться поляки-расисти, котрі називають членів Української Повстанської Армії — різунами, бандами і черню (та з „Огнем і Мечем"). Чи це не звучить подібно, як гітлерівці називали членів Армії Крайової „Ді Бандітен"?. (Бандити — СЖ).

Чи тільки ми маємо монополь на любов батьківщини? „Українська Повстанська Армія" з її провідником „Чупринкою" (оба знаки наведення автора листа — СЖ) хотіла створити вільну і незалежну Україну, так само, як Костюшко, Траугутт, Пілсудський і інші хотіли створити вільну і незалежну Польщу.

Український народ складається з багатьох племен, як лемків, бойків, гуцулів, волиняків, подолян й інших, так само, як польський народ складається з (племен) мазовшан, поморян, сльонзаків, віслян, порян, лехів, курпів, мазурів і інших. Кожний народ, чи великий, чи малий, має право до самостійного життя, до вільности і до незалежности.

Не уважаймо себе за наймудріших, бо історія останніх понад двіста років, виказує, що іншого. Шануймо почуття інших, щоб нас шановано. Не говорім скільки хтось для нас зробив зла, але говорім, що доброго ми зробили для інших.

З поважанням —

Ф. М. Мартін,

Маямі Біч, Флорида.

П. С. „Я є поляк, римо-католицького ісповідання, ветеран боїв у Польщі, Франції і в Африці. Народився я там, де лемки проживали".

Під цим листом є дописка: „Скорочення — редакція", що треба розуміти, що редакція „Нового Денника" скоротила цей лист.

Відбувся...

(Закінчення зі стор. 1)

кої Організації у Великій Британії і Австралії. Були також привіти від індивідуальних осіб. Від Східньо-Европейського Дослідного Інституту ім. В. Липинського зложив привіт присутній на обіді інж. І. Мазепа. Після привітів був покликаний до слова д-р Б. Коваль, який представив присутнім ролю Гетьманського Руху в сучасній українській політиці.

Головною прикметою з'їзду було це, що він проходив в дусі побратимської згоди, і хоч в певних справах були різниці поглядів, то ці розбіжності констуктивно впливали на рішення з'їзду.